TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

AŞKABAT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

SUNUM PLANI

- ❖TÜRKMENİSTAN'IN EKONOMİK DURUMU
- ❖TÜRKMENİSTAN'IN DIŞ TİCARETİ VE TÜRKİYE İLE TİCARİ İLİŞKİLERİ
- ❖TÜRKMENİSTAN'A İHRACATTA UYGULANAN MEVZUAT VE TİCARİ İŞLEMLER
- ❖TÜRKMENİSTAN'DA ŞİRKET KURULUMU VE TİCARİ FAALİYETLER
- ❖TÜRKMENİSTAN'DA MÜTEAHHİTLİK SEKTÖRÜ VE PROJE FIRSATLARI
- ❖ULAŞTIRMA VE LOJİSTİK
- ❖TÜRKMENİSTAN'DA ÖNEMLİ FUARLAR

ÜLKE PROFİLİ VE EKONOMİK GÖRÜNÜM

BAĞIMSIZLIK TARİHİ	YÜZÖLÇÜMÜ	NÜFUS	GSYİH
27 Ekim 1991	491.210 km^2	7 milyon	77,4 milyar $

GSYH'NİN SEKTÖREL DAĞILIMI

BAŞLICA SANAYİ DALLARI

- Doğal Gaz ve Petrol
- Petrokimya
- Tekstil
- Gıda
- İnşaat

BAŞLICA TARIMSAL ÜRETİM

- Buğday, Pamuk
- Sebze-Meyve (seracılık)
- Hayvancılık

MADENLER VE YERALTI KAYNAKLARI

Petrol • Doğal gaz • Kömür • Lityum • İyot • Kükürt • Fosfat

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

TÜRKMENİSTAN'A AİT TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

TÜRKMENİSTAN	2023	2024	2025	2026**
GSYİH (Cari Fiyatlar -Milyar $)	62,8	68,6	77,4*	82.7
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	4,5	3,4	3,6	2,4
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar Bin $)	8,9	9,8	11	11,8
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	-1.6	4.6	2,7	5,4*
Dış Ticaret Dengesi (Milyar $)	5,5	4,5	3,3	2,1
İhracat (Milyar $)	13,1*	12,2*	11,7*	12,6
İthalat (Milyar $)	7,6*	7,7*	8,4*	10,5

*TKM Maliye Bakanlığı-Devlet Dış Ekonomik İşler Bankası, **IMF Tahmini

Türkmenistan ekonomisi istikrarlı büyümesini sürdüren, enflasyonun görece düşük seyrettiği ve dış ticaret fazlası veren bir ekonomik görünüm sergilemektedir. Bununla birlikte, ithalat artışına rağmen dış ticaret fazlasının korunması, Türkmenistan'ın dış ticaret dengesindeki fazla veren yapısının devam ettiğini göstermektedir.

ÜLKENİN DIŞ TİCARET GÖRÜNÜMÜ

YILLAR	Ülkenin Toplam İhracatı	Türkiye'nin Payı	Ülkenin Toplam İthalatı	Türkiye'nin Payı
2021	10.300.000.000	10%	6.200.000.000	16%
2022	14.700.000.000	7%	7.400.000.000	15%
2023	13.100.000.000	13%	7.600.000.000	13%
2024	12.200.000.000	9%	7.700.000.000	14%
2025	11.700.000.000	8%	8.400.000.000	16%

- Türkmenistan'ın toplam ihracatı 2022 yılında 14,7 milyar dolarla en yüksek seviyesine ulaşmış, 2025 yılında 11,7 milyar dolara gerilemiştir. İthalatı ise aynı dönemde 6,2 milyar dolardan 8,4 milyar dolara yükselmiştir.
- Türkiye'nin Türkmenistan'ın ihracatındaki payı 2025 yılında %8'e gerilerken, ithalatındaki payı %16'ya yükselmiştir.
- Türkiye, Türkmenistan'ın önemli tedarikçi ülkelerinden biri olma konumunu korurken, Türkmenistan'ın Türkiye'ye ihracatındaki payı daha sınırlı kalmıştır.

TÜRKMENİSTAN'IN DÜNYADAN İTHALATI

İhracatçı	2021 İthalatı ($)	2022 İthalatı ($)	2023 İthalatı ($)	2024 İthalatı ($)	2025 İthalatı ($)
Çin	513.404.000	867.636.000	962.216.000	1.030.093.000	1.600.208.000
Türkiye	984.889.000	1.100.202.000	1.011.629.000	1.096.235.000	1.313.465.000
Almanya	215.408.000	219.680.000	214.035.000	265.650.000	320.110.000
Kazakistan	211.360.000	190.345.000	397.161.000	335.014.000	316.299.000
Fransa	36.613.000	36.298.000	70.515.000	80.264.000	180.084.000

- **Makine ve mekanik ekipmanlar:** Gaz türbinleri, pompalar, vanalar, sanayi makineleri, santrifüjler ve filtreleme/arıtma cihazları.
- **İnşaat ve altyapı malzemeleri:** Demir-çelik borular, metal yapı elemanları, plastik borular ve bağlantı parçaları, prefabrik yapılar.
- **Elektrik ve elektronik ekipmanlar:** Elektrik jeneratörleri, kablolar, elektrik dağıtım panoları, klima sistemleri ve telefon cihazları.
- **Motorlu taşıtlar ve ulaşım araçları:** Otomobiller, yolcu taşıtları, traktörler ve özel amaçlı motorlu taşıtlar.
- **Plastik ve plastik mamulleri:** Plastik hammaddeleri, polimerler ve plastikten mamul çeşitli ürünler.
- **Tıbbi ve ölçüm cihazları:** Tıbbi ve cerrahi cihazlar, röntgen ve radyoloji ekipmanları, ölçüm ve kontrol cihazları.
- **Metal ve metal mamulleri:** Demir-çelikten borular, tüpler, profiller ve diğer metal ürünleri.
- **Mobilya ve aydınlatma ürünleri:** Mobilyalar, mobilya parçaları, aydınlatma armatürleri ve projektörler.
- **İlaç ve sağlık ürünleri:** Beşeri ilaçlar, serumlar ve tıbbi preparatlar.

TÜRKMENİSTAN'IN DÜNYAYA İHRACATI

İthalatçı	2021 İhracat	2022 İhracat	2023 İhracat	2024 İhracat	2025 İhracat
Çin	509.152.000	10.313.559.000	9.631.254.000	9.618.321.000	8.439.202.000
Özbekistan	687.790.000	725.196.000	950.067.000	1.016.845.000	1.050.000.000
Türkiye	710.865.000	967.087.000	1.659.919.000	1.070.508.000	744.704.000
Yunanistan	46.626.000	37.443.000	1.034.104.000	316.501.000	237.929.000
Hindistan	3.847.000	90.482.000	92.668.000	105.010.000	216.097.000

- **Petrol-gaz ürünleri:** Petrol gazı ve diğer gaz halindeki hidrokarbonlar, petrol yağları ve bitümlü minerallerden elde edilen yağlar
- **Enerji:** Elektrik
- **Gübreler:** Mineral veya kimyasal potasyumlu ve azotlu gübre
- **Madencilik ve kimya ürünleri:** Kükürt, flor, klor, brom, iyot, sülfürik asit
- **Tekstil ve tekstil hammaddeleri:** Ağırlıkça %85 veya daha fazla pamuk içeren pamuk ipliği
- **Tarım ve gıda ürünleri**: Domates

İKİLİ TİCARETE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Yıl	İhracat $	İhracat Değişim %	İthalat $	İthalat Değişim %	Hacim $	Denge $
2021	984.446.065	25,1	1.071.982.636	59,6	2.056.428.701	-87.536.571
2022	1.099.833.537	11,7	1.002.754.254	-6,5	2.102.587.791	97.079.283
2023	1.011.628.802	-8,0	1.659.919.390	65,5	2.671.548.192	-648.290.588
2024	1.096.462.048	8,4	1.070.507.947	-35,5	2.166.969.995	25.954.101
2025	1.313.278.850	19,8	859.980.845	-19,7	2.173.259.695	453.298.005
2025 / (1-9)	967.864.260	22,9	706.604.584	-23,3	1.674.468.844	261.259.676
2026 / (1-9)	921.027.740	-4,8	347.843.735	-50,8	1.268.871.475	573.184.005

- Türkmenistan'a ihracatımız 2021-2025 döneminde artış eğilimi göstererek 2025 yılında 1,31 milyar dolara ulaştı.
- Aynı dönemde ithalat 2023 yılındaki 1,66 milyar dolarlık seviyesinden 2025 yılında 860 milyon dolara geriledi.
- Bu gelişmeler sonucunda Türkiye, 2024 yılından itibaren dış ticaret fazlası vermeye başladı ve 2025 yılında fazla 453 milyon dolara ulaştı.
- 2026 yılının ilk dokuz ayında ihracat %4,8, ithalat ise %50,8 geriledi. İthalattaki daha belirgin düşüş sonucunda Türkiye lehine dış ticaret fazlası 573 milyon dolara yükseldi.

TÜRKİYE'NİN TÜRKMENİSTAN'A İHRACATI

Türkmenistan'a hemen her ürün grubunda ihracatımız bulunmaktadır.

- Demir ve çelikten kaynaklı borular ve diğer boru çeşitleri,
- Demir ve çelikten inşaat malzemeleri, inşaat aksamı ve prefabrik yapılar,
- Elektrik kabloları, izoleli teller ve elektrik iletkenleri,
- Elektrik kontrol ve dağıtım panoları ile kumanda sistemleri,
- Su filtreleme ve arıtma cihazları,
- Motor, kompresör ve türbin yağlama yağları,
- Vücut deodorantları ve ter önleyici ürünler,
- Sıvı pompaları,
- Melamin kaplı ahşap yonga levhalar,
- Alüminyum alaşımlı profiller,
- Yüksek motor gücüne sahip tarım traktörleri,
- Kabuklanmayı önleyici kimyasal bileşikler,
- Pamuklu kumaştan kadın ve kız çocuk giyim ürünleri
- Kakao tozu,
- Dizel jeneratörler,
- Merkezi ısıtma kazanları,
- Beşeri ilaçlar...

TÜRKİYE'NİN TÜRKMENİSTAN'DAN İTHALATI

Ağırlıklı olarak petrol türevleri başta olmak üzere farklı ürün gruplarında ithalat gerçekleştirilmektedir.

- Madeni yağlama yağları ,
- Damıtık denizcilik yakıtı (kükürt oranı %0,002–%0,1 arasında olan),
- Fuel oil (kükürt oranı %0,1–%0,5 arasında olan),
- Potasyum klorür (potasyum içerikli gübre hammaddesi),
- Pamuk ipliği (tek katlı, penye edilmemiş),
- Ham pamuk (karde edilmemiş veya penye edilmemiş),
- Yüksek azot içerikli üre ,
- Diğer yağlama yağları ve madeni yağlar,
- Polipropilen (ilk şekillerde, plastik hammaddesi)
- Ham veya rafine edilmemiş kükürt,
- Artık denizcilik yakıtı (kükürt oranı %0,1–%0,5 arasında olan),
- Pamuk dökünтüleri...

İHRACAT POTANSİYELİMİZE İLİŞKİN SWOT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER

- Türkiye ve Türkmenistan arasındaki kültürel ve tarihi yakınlık
- Türk mallarının kalite ve güvenilirlik bakımından pazarda olumlu bir algıya sahip olması
- Benzer tüketim alışkanlıkları ve Türk ürünlerine yönelik talep
- Türkçe iletişim kurabilme kolaylığı
- Türk müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarının ülkede uzun yıllara dayanan faaliyetleri, güçlü referansları ve başarılı proje geçmişleri
- Türk firmalarının yerel iş çevreleri ve kamu kurumlarıyla geliştirdiği ticari ilişkiler ve ülke pazarına ilişkin tecrübeleri
- Türkmenistan'ın doğal gaz ve petrol başta olmak üzere zengin enerji kaynaklarına sahip olması
- Türkmenistan'ın Orta Asya, Hazar Havzası ve bölgesel ulaştırma güzergâhları üzerindeki stratejik konumu

ZAYIF YÖNLER

- Nüfus ve satın alma gücü bakımından pazar hacminin sınırlı olması
- Ülkeye girişte uygulanan vize prosedürleri ve ticari ziyaretlerde karşılaşılan güçlükler
- Döviz temininde ve uluslararası para transferlerinde yaşanan sorunlar
- Ekonomide devletin ağırlığının yüksek olması ve özel sektörün sınırlı gelişimi
- Resmi ve gayriresmi döviz kurları arasındaki farklılık
- Bürokratik işlemlerin uzun ve karmaşık olması
- Ticari alacakların tahsilinde ve ödeme süreçlerinde yaşanan belirsizlikler
- Güncel ekonomik ve ticari verilere erişimin sınırlı olması
- Gümrük işlemlerinde ve mevzuat uygulamalarında öngörülebilirliğin sınırlı olması

İHRACAT POTANSİYELİMİZE İLİŞKİN SWOT ANALİZİ

TEHDİTLER

- Ekonomik çeşitliliğin sınırlı olması ve devlet gelirlerinin büyük ölçüde doğal gaz ihracatına bağlı bulunması
- Doğal gaz fiyatlarındaki dalgalanmaların kamu gelirleri ve yatırım harcamaları üzerindeki etkisi
- Doğal gaz ihracatının belirli ülkelere ve güzergahlara bağımlı olması
- Çin'in Türkmenistan ekonomisindeki ağırlığının ve Çin menşeli ürünlerin pazardaki payının artması
- İran'ın coğrafi yakınlık ve fiyat bakımından sahip olduğu rekabet avantajı
- Bölgesel jeopolitik gelişmelerin ulaştırma güzergâhları ve lojistik maliyetler üzerindeki olumsuz etkileri
- Kamu yatırımlarının doğal gaz gelirlerine bağlı olması nedeniyle büyük ölçekli projelerin ertelenmesi veya yavaşlaması riski
- Kamu projelerinde ödeme ve tahsilat süreçlerinin uzaması
- İthalat ve ticaret politikalarında yaşanabilecek ani değişiklikler
- İran üzerinden gerçekleştirilen taşımacılıkta yaptırımlar ve bölgesel gelişmeler nedeniyle ortaya çıkabilecek lojistik ve finansal riskler

FIRSATLAR

- Yeni büyük ölçekli inşaat, enerji ve altyapı projeleri
- Doğal gaz ihracat gelirlerindeki artışın ekonomik faaliyetleri ve yatırım harcamalarını destekleme potansiyeli
- İthal ikamesi ve yerli üretimin geliştirilmesine yönelik politikalar kapsamında makine, ekipman, teknoloji ve üretim girdilerine fazlasıyla ihtiyaç duyulması
- Kimya, petrokimya, gübre, plastik ve yapı malzemeleri sektörlerinde yeni üretim tesislerinin kurulması
- Enerji üretim ve iletim altyapısının geliştirilmesi, doğal gaz işleme tesisleri ve boru hatlarına yönelik yatırımlar
- Mevcut sanayi tesislerinin yenilenmesi, kapasite artırımı, bakım ve teknik servis ihtiyaçları
- Düşük enerji ve işgücü maliyetleri
- Sağlık, eğitim, bilişim, dijital altyapı ve teknik hizmetler alanlarında artan ihtiyaçlar
- Türkmenistan'ın sanayileşme ve ekonomik çeşitlendirme hedefleri doğrultusunda Türk firmalarıyla teknoloji transferi, ortak yatırım ve üretim iş birliklerinin geliştirilmesi

TÜRKMENİSTAN'A İHRACATTA BORSA TESCİLİ

1 | İHRACATÇI FİRMANIN BORSA TESCİLİ

- **Tescil zorunluluğu:** Türkmenistan'a ihracat yapmak isteyen firmaların, gerekli belgelerle Türkmenistan Devlet Emtia ve Hammadde Borsası'na tescil yaptırması gerekmektedir.
- **Tescil ücreti:** Firma kaydı için 310 ABD doları tutarında harç ödenmektedir.
- **Yıllık yenileme:** Borsa tescilinin her yıl yenilenmesi gerekmektedir.
- **Bilgi değişiklikleri:** Ortaklık yapısı, adres ve benzeri firma bilgilerinde değişiklik olması halinde güncel belgeler sunulmalıdır.
- **Apostil şartı:** Tescil kapsamında sunulan evrakların apostilli olması gerekmektedir.

2 | İTHALAT / İHRACAT SÖZLEŞMESİNİN TESCİLİ

- **Sözleşme tescili:** Türkmenistan'a yapılacak ihracatta, ithalatçı ile ihracatçı arasında imzalanan sözleşmenin Borsa'ya tescil edilmesi zorunludur.
- **Borsa onayı:** Tescil edilen sözleşme Borsa tarafından onaylanarak mühürlenmektedir.
- **Gümrükte ibraz:** Onaylı ve mühürlü sözleşmenin gümrük işlemleri sırasında ibraz edilmesi gerekmektedir.
- **İşlem bakımından sonuç:** Borsa tescili ve onaylı sözleşmenin gümrüğe sunulması tamamlanmadığında ithalat işlemi gerçekleştirilememektedir.

GÜMRÜK İŞLEMLERİ

- Türkmenistan'da gümrük işlemleri, Türkmenistan Devlet Gümrük Kurumu tarafından yürütülmektedir.
- Gümrük işlemleri sırasında eşyanın faturası, borsa yazısı, ilgili sertifikalar, banka yazısı ve eşyanın niteliğine göre talep edilen diğer belgelerin gümrük idaresine sunulması gerekmektedir.
- İthalatta uygulanan gümrük vergilerine Türkmenistan Devlet Gümrük Kurumunun internet sitesi üzerinden ulaşılabilmektedir (https://customs.gov.tm).
- Genel olarak ülkede üretilmeyen ürünlerin ithalatında düşük oranlı gümrük vergileri uygulanmaktadır. Yerli üretimin korunması ve geliştirilmesi amacıyla daha yüksek gümrük vergileri belirlenmiştir.
- Gümrük vergileri, ilgili tarife listesinde ürün bazında gösterilmektedir. Listede yer almayan ürünlerin ithalatında, ithalatçı firmalar için %0,2, şahıslar için ise %2 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır.
- Akaryakıt, alkol ve tütün ürünlerinin ithalatında gümrük vergilerine ilave ek vergiler uygulanmaktadır.
- Dış ticaret ve transit işlemlerine ilişkin prosedürler hakkında Türkmenistan'ın dış ticaret bilgi platformundan bilgi alınabilmektedir (https://infotrade.gov.tm).

TİCARETTE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

1 | PAZARA GİRİŞ VE SEYAHAT

- Pazar araştırması için Türkmenistan'ı ziyaret etmek yararlıdır; ülkeye girişte vize ve genellikle yerleşik bir firmadan davet gerekmektedir.
- Ülkede düzenlenen fuarlara katılım, vize sürecini kolaylaştırabilir. Fuar bilgilerine www.cci.gov.tm sayfasından ulaşılabilir.
- Ticari uyuşmazlıklarda davet eden firmanın desteğinin ortadan kalkması, yeniden giriş veya seyahat süreçlerini zorlaştırabilir.
- Proje uyuşmazlıklarında çalışanların dönüşünde sorun yaşanabilmekte.

2 | İŞ ORTAĞININ DOĞRULANMASI

- İş yapılacak firmanın tescil belgeleri, faaliyet alanı, yetkili temsilcisi, imza yetkisi, adresi ve iletişim bilgileri işlem öncesinde kontrol edilmelidir.
- Müşavirliğimizce derlenen firma listeleri bilgi amaçlıdır; firmaların güvenilirliğine ilişkin garanti vermemektedir.
- Türkmenistan Sanayiciler ve Girişimciler Birliği üyelerine ilişkin ayrıntılı firma ve iletişim bilgilerinin yayımlanmamaktadır.

3 | ÖDEME, DÖVİZ TRANSFERİ VE TAHSİLAT

- İhracat bedellerinin Türkiye'ye transferinde gecikme ve güçlükler yaşanabilmektedir.
- Ödeme para birimi ve takvimi sözleşmede açıkça belirlenmeli; mümkün olduğunda peşin/nakit ödeme veya akreditif gibi güvence sağlayan yöntemler tercih edilmelidir.
- Dava yoluyla alacak tahsili mümkün olmakla birlikte süreç masraflı ve sonucu belirsiz olabilir. Manat cinsinden hükmedilen veya tahsil edilen alacağın dövize çevrilmesinde sorun yaşanmaktadır.

4 | BAŞVURU VE BİLGİ KAYNAKLARI

https://ticaret.gov.tr – ülke ve pazar bilgileri; "Müşavire Danışın" kanalı

https://trade.com.tm – sektörlere göre Türkmen firma bilgileri

https://kolayihracat.gov.tr – ihracatçılara yönelik pazar yönlendirmesi

https://infotrade.gov.tm – dış ticaret ve transit prosedürleri

https://customs.gov.tm – ithalatta uygulanan gümrük vergileri

TÜRKMENİSTAN'DA ŞİRKET KURULUMU VE VERGİ UYGULAMALARI

1 | ŞİRKET KURULUMU VE TESCİL

- **Başvuru mercii:** Maliye ve Ekonomi Bakanlığı
- **Başlıca belgeler:** kuruluş dilekçesi; şirket unvanı; ana sözleşme/tüzük (Türkmence ve Rusça); kurucu ve yönetici bilgileri; banka referansı; vekaletname (gerektiğinde)
- Üretim şirketleri için faaliyetleri ve finansman kaynaklarını açıklayan iş planı
- Tüzükte beyan edilen kurucu sermayesinin en az %50'sinin yatırıldığına ilişkin belge ve tescil harcı makbuzu
- Belgelerin asılları elden teslim edilmektedir. Mevcut şirketlerin tescillerini üç yılda bir yenilemesi gerekmektedir.

2 | UYGULAMADAKİ KISITLAR VE ŞİRKETİN FESHİ

- Uygulamaya göre yabancı şirketlerin tescil ve kuruluş işlemleri son yıllarda sınırlandırılmakta; proje bazlı başvurular öne çıkmaktadır
- Tescil sürecinde Türkmenistan Risk Değerlendirme Kurumunun onayı belirleyici olmaktadır
- Fesihte Bakanlığa dilekçe verilmekte ve alacaklıların başvurabilmesi için ilan yayımlanmaktadır
- İlan tarihinden itibaren üç aylık sürenin tamamlanmasının ardından tasfiye işlemi sonuçlandırılmaktadır

3 | VERGİ UYGULAMALARI

KDV %15

Kurumlar vergisi: Tüzel kişiler %8; yabancı tüzel kişiler %20; yerli-yabancı ortaklık %15

Tarım üreticileri vergiden muaf

Küçük ve orta ölçekli işletmelerde vergi %2

Gerçek kişilerde gelir vergisi %10

Ayrıca gelir üzerinden her çeyrekte % 3 tarım geliştirme vergisi, % 0,5 şehir geliştirme vergisi ve yılda bir kez % 1 şehir geliştirme vergisi olmak üzere vergilendirilmektedir.

4 | SOSYAL GÜVENLİK

Sosyal sigorta prim oranı %20

(24.08.2007 tarihli ve 8945 sayılı Karar eki Tüzük)

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

TİCARİ SÖZLEŞME HAZIRLARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1 | TARAFLARIN AÇIK VE DOĞRU TANIMLANMASI

Şirketin tam ticaret unvanı, tescil bilgileri, hukuki adresi ve faaliyet konusu yazılmalıdır.

İmzalayan kişinin temsil ve imza yetkisi teyit edilmeli; yetkili kişinin kimlik/pasaport bilgileri ile güncel iletişim bilgileri alınmalıdır.

2 | SÖZLEŞMENİN DİLİ VE EKLERİ

Türkçe metin, şartların anlaşılması ve müzakere edilmesi bakımından önemlidir.

İki dildeki metinlerin aynı içeriği taşıdığı kontrol edilmeli; hangi dildeki metnin esas alınacağı açıkça yazılmalıdır. Teknik şartname ve diğer ekler sözleşmeye bağlanmalıdır.

3 | MALIN / HİZMETİN TANIMI VE TESLİM

Ürün veya hizmetin cinsi, miktarı, teknik özellikleri, kalite standardı ve birim fiyatı tereddüde yer bırakmayacak şekilde tanımlanmalıdır.

Teslim yeri ve tarihi, taşıma/sigorta sorumluluğu, riskin geçişi, muayene-kabul usulü ve teslim belgeleri belirlenmelidir.

4 | BEDEL VE ÖDEME GÜVENCESİ

Sözleşme bedeli, para birimi (mümkünse USD/EUR), ödeme tarihi, taksitler, banka masrafları ve ödemenin yapılacağı hesap açıkça belirtilmelidir.

Transfer ve konvertasyon riskleri dikkate alınarak peşin ödeme, nakit veya akreditif gibi güvence sağlayan yöntemler önceliklendirilmelidir. Açık hesap çalışmanın riski değerlendirilmelidir.

5 | TEMERRÜT, TEMİNAT VE SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ

Geç ödeme ve teslim gecikmelerinin sonuçları; cezai şart, faiz, zararların karşılanması ve ayıplı mal/hizmet halinde izlenecek yol düzenlenmelidir.

Garanti, iade veya değiştirme hükümleri ile fesih şartları ve fesih halinde tarafların yükümlülükleri yazılmalıdır.

6 | UYGULANACAK HUKUK VE UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ

Uyuşmazlık halinde uygulanacak hukuk ile yetkili mahkeme veya tahkim yeri açıkça belirlenmelidir. Türk mahkemelerinin yetkilendirilmesi, hukuken mümkün olup olmadığı bakımından önceden değerlendirilmelidir.

Bildirim adresleri ve yöntemleri, mücbir sebep halleri, ihbar süreleri ve sözleşme değişikliklerinin yazılı yapılacağı hükme bağlanmalıdır.

TÜRKİYE'NİN TÜRKMENİSTAN'DAKİ MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

- Türk firmalarınca bağımsızlıktan bugüne yaklaşık 60 Milyar $ değerinde iş alınmıştır (Rusya'dan sonra en fazla iş yaptığımız ikinci ülke).
- Elektrik santralleri, tekstil fabrikaları, üre üretim kompleksleri, havaalanları, hastaneler, elektrik iletim ve dağıtım hatları, liman, spor kompleksleri, otoyol, konut, alışveriş merkezleri, üniversite, okul, kamu binaları, otel, müze, park ve diğer üretim ve sosyal tesisler

GÜNDEMDEKİ VEYA GÜNDEME GELECEK MUHTEMEL PROJELER

- Yeni üretim tesisleri (Amonyumnitrat ve üre kompleksleri)
- Fabrikaların renovasyonu
- Doğalgaz işleme tesisleri
- Yeni karayolu ve otoyolların yapımı
- TAPI Türkmenistan-Afganistan-Pakistan-Hindistan Doğalgaz Boru Hattı
- TAP Afganistan-Pakistan-Hindistan'a elektrik satım ve enerji nakil hattı
- Yeni Aşkabat şehri projesi
- Enerji santralleri
- Demiryollarının modernizasyonu

TÜRKMENİSTAN'DA SINIR KAPILARI

Türkmenistan konum olarak Avrupa-Türkiye-Asya arasında önemli bir transit ülkesidir.

Sınır Kapıları:

- **İran**'la Altın Asır(Etrek), Bacgıran, Artyk ve Sarahs;
- **Afganistan** ile Serhetabat ve İmam-Nazar;
- **Özbekistan** ile Talimercan, Farab, Gazocak, Daşoğuz ve Köneürgenç;
- **Kazakistan** ile de Garaboğaz- Bektaş sınır kapıları bulunmaktadır.
- Ayrıca Hazar Denizi Kıyısında Türkmenbaşı Deniz Liman Sınır Kapısından Azerbaycan'daki Bakü Alat Limanına ve Kazakistan'daki Aktau Limanına denizyolu ile de eşya taşınabilmektedir.

KARAYOLU VE DEMİRYOLU GÜZERGAHLARI

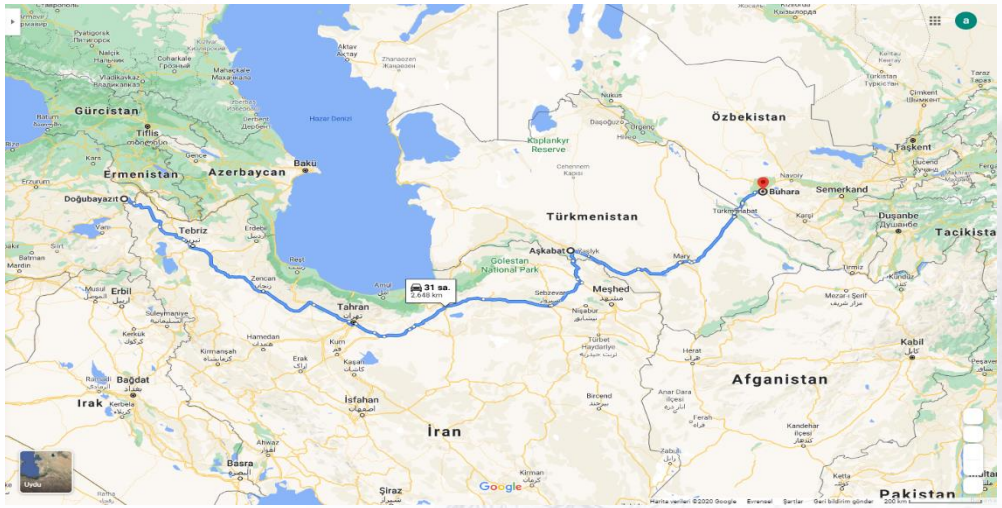

- Türkiye'den **karayolu** ile Ağrı / Doğubayazıt'tan çıkış yapan tırlar İran'da Tebriz veya Tahran üzerinden Türkmenistan'a Serahs veya Artyk sınır kapılarından girmektedirler. Mesafe yaklaşık 2000 km olup Özbekistan Farab sınırına kadar ise yaklaşık 750 km bulunmaktadır. Normal olarak maliyet avantajı dolayısıyla en çok kullanılan bu rotadır.
- Türkiye'den ikinci rota Artvin'de bulunan Sarp Sınır Kapısından başlamakta olup tırlar 968 km yol katedip Tiflis / Gürcistan üzerinden Azerbaycan'ın Bakü Alat Limanına varmaktadır.
- Türkiye'den **Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu hattıyla** eşya taşınmaktadır. Ayrıca Türkiye "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" ve "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu"ndan oluşan Çin'in "Bir Kuşak ve Bir Yol" Projelerini ve Çin'den Avrupa'ya kesintisiz demiryolu bağlantısı için oluşturulan "Orta Koridor Projesi"ni desteklemektedir.

HAZAR DENİZİ GEÇİŞİ

- 2014-2018 yılları arasında inşa edilen Türkmenbaşı Limanı, feribot ve yolcu terminali, konteyner terminali, genel kargo limanı, dökme yük limanı, gemi yapım ve onarım tesisi ile Ro-Ro ve polipropilen terminaline sahiptir.

RoRo Terminali	75.000 araç
Ro Ro Yolcu	300.000 yolcu
Konteyner Terminali	400.000 konteyner
Genel Kargo Terminali	4.000.000 ton
Kuru Yük Terminal	3.000.000 ton
Demiryolu ağı	75.000 vagon
Polipropilen Terminali	120.000 ton

- Alat-Türkmenbaşı hattında Türkmenistan tarafında 2 adet Ro-Pax gemisi faaliyet göstermekte olup, gemilerin kapasitesi yaklaşık 50 TIR'dır. Ayrıca Azerbaycan tarafında 2 adet Ro-Ro gemisi hatta hizmet vermektedir.

TÜRKMENİSTAN'DA HAVAYOLU ULAŞIMI

- ✓ Türkmenistan'da Aşkabat, Mary, Türkmenbaşı, Daşoğuz ve Türkmenabat havalimanları uluslararası uçuşlara açık havalimanlarıdır.
- ✓ 2016 yılında hizmete giren yeni Aşkabat Uluslararası Havalimanı içinde yer alan kargo terminali, bölgenin en modern tesislerinden biridir. Kargo terminalinin toplam alanı 17.620 m2 olup, kargo terminali yılda 200.000 ton kargo elleçleyecek şekilde tasarlanmıştır.
- ✓ Turkish Cargo, Türkmen Hava Yolları ve Fly Dubai firmalarının ticari kargo hizmetleri bulunmaktadır.
- ✓ Ülkemizden Türk Hava Yolları tarafından haftanın her günü İstanbul-Aşkabat-İstanbul arasında yolcular için sefer düzenlenmektedir.
- ✓ Ayrıca Türkmen Hava Yollarının da haftanın her günü yolcular için bu parkurda seferleri bulunmaktadır.

TÜRKMENİSTAN'DA LOJİSTİK SEKTÖRÜ

- Sektör Türkiye'ye oranla gelişme aşamasındadır.
- Sektörün Kara nakliyesi kısmında küçük ve orta ölçekli firmalar bulunmaktadır. Türkiye'den ülkeye ve transit olarak ülke üzerinden Özbekistan / Kırgızistan / Tacikistan ve Kazakistan'ın doğusu ve güneyine TIR'lar transit olarak gidebilmektedir. Herhangi bir sayı kotası bulunmamaktadır.
- Demiryolunda devlete ait TULM firması bulunmakta olup hem Hazar Denizi geçişi sonrasında hem de İran üzerinden Altın Asır-Etrek sınır kapısı sonrasında ülke içine ve Özbekistan ve Afganistan sınırına demiryoluyla taşımacılık yapılmaktadır.
- Denizyolunda Türkmenbaşı Limanı ana merkez olup buraya Hazar'a kıyı ülkelerden veya nehir gemileriyle Karadeniz'den gelen gemiler yükleme ve boşaltma yapabilmektedir.
- Ülkede sayıları az olmakla birlikte soğuk hava deposu, gümrükleme, antrepo ve dağıtım hizmetleri verilebilmektedir.
- Ülkede posta ve küçük kolilerin Türkiye'ye getirilip götürülmesi hizmeti veren firmalar da bulunmaktadır.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

TÜRKMENİSTAN'DAKİ ÖNEMLİ FUARLAR

Tarihi	Fuarın Adı
12 – 14 Mayıs 2026	"Agro-Pack Turkmenistan" Uluslararası Gıda İşleme, Ambalaj ve Tarım Fuarı
4 - 6 Haziran 2026	"Turkmen Textile" Uluslararası Tekstil Fuarı
19 – 22 Ağustos 2026	"Kids Expo" Uluslararası Çocuk Ürünleri Fuarı
10-12 Ekim 2026	Uluslararası Sağlık, Eğitim ve Spor Fuarı
21 - 23 Ekim 2026	"Petrol ve Gaz Türkmenistan (OGT)" Uluslararası Fuarı ve Konferansı
3 – 5 Kasım 2026	"Türkmenistan İnşaat, Sanayi, Enerji (CIET)" Uluslararası Fuarı ve Konferansı
24 - 26 Kasım 2026	- "Turkmentel" Uluslararası Bilgi ve İletişim Teknolojileri Fuarı ve Konferansı - Uluslararası Taşımacılık, Lojistik ve Tedarik Zinciri (ITTC) Fuarı ve Konferansı
4 - 6 Şubat 2027	Türk İhraç Ürünleri Fuarı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

AŞKABAT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

TEŞEKKÜR EDERİZ